

**עתודות קרן פנסיה לשכירים
ועצמאיים בע"מ**

קרן הפנסיה עתודות

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2017

תוכן העניינים

עמוד

2	דוח רואה החשבון המבקר
3	דוחות על המצב הכספי
4	דוחות הכנסות והוצאות
5	דוחות תנועה בקרן הפנסיה
6-27	באורים לדוחות הכספיים

דוח רואה החשבון המבקר

לעמיתים של קרן הפנסיה עתודות

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של קרן הפנסיה עתודות, המנוהלת על ידי עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן - הקרן) לימים 31 בדצמבר, 2017 ו-2016, את דוחות ההכנסות וההוצאות ואת דוחות התנועה בקרן הפנסיה לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הקרן. אחריותנו היא לחוות דיעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התש"לג-1973. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הקרן וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הקרן לימים 31 בדצמבר, 2017 ו-2016 ואת תוצאות פעולותיה והתנועה בקרן הפנסיה לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים בהתאם לכללי החשבונאות ודרישות הגילוי שנקבעו בהוראות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005 והתקנות שהותקנו מכוחו ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד 1964.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לבאור ה'12 בדבר אופן הטיפול וההצגה של כרית הביטחון במאזן האקטוארי של הקרן וזאת עד לקביעת אופן מדידתה.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן ליום 31 בדצמבר 2017, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 15 במרס 2018 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן.

ליום 31 בדצמבר		באור	
2016	2017		
אלפי ש"ח			
236,370	283,900	5	רכוש שוטף
251	727	6	מזומנים ושווי מזומנים
95,315	102,583	7	חייבים ויתרות חובה
331,936	387,210		סיוע ממשלתי ישיר
			סך הכל רכוש שוטף
4,571,228	4,883,555	8	השקעות
3,763,695	4,005,385	9	ניירות ערך שאינם סחירים
683,520	814,216	10	ניירות ערך סחירים
9,018,443	9,703,156		פיקדונות והלוואות
9,350,379	10,090,366	3,4	סך הכל השקעות
			סך הכל נכסים
20,052	6,070	11	התחייבויות שוטפות
		12	זכאים ויתרות זכות
			התחייבויות פנסיוניות
			זכויות שנצברו:
3,436,001	3,844,411		לפנסיונרים
6,750,828	7,123,060		למבוטחים פעילים
1,901,522	1,790,200		למבוטחים לא פעילים
12,088,351	12,757,671		
			זכויות שייצברו בעתיד:
2,499,987	2,461,309		התחייבויות בגין דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד ובגין הוצאות ניהול בניכוי:
(1,546,872)	(1,498,256)		ערך נוכחי של דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד
(605,286)	(544,975)	13	ערך נוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח מיועדות מסוג "ערד" שהקרו צפויה לרכוש לאחר מועד הדיווח
7,987	11,296		ההפרש באומדן השווי ההוגן בין החישוב האקטוארי לבין החישוב החשבונאי בהתאמת שיערוך אג"ח מיועדות מסוג "מירון" ו"ערד"
355,816	429,374		
12,444,167	13,187,045		
			סיוע ממשלתי ישיר:
(2,221,225)	(2,136,944)	13	ערך נוכחי של הכנסות עתידיות הצפויות מתשלומי הסיוע הממשלתי הישיר לקרן
10,222,942	11,050,101		
(892,615)	(965,805)		
9,330,327	10,084,296		גירעון אקטוארי
9,350,379	10,090,366		סך הכל התחייבויות פנסיוניות
			סך הכל התחייבויות

הבאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מנשה מאירי		שלום בן עיון		דורון סט		15 במרס, 2018	
מנהל כספים		מנהל כללי		יו"ר הדירקטוריון		תאריך אישור הדוחות הכספיים	

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		באור	
2016	2017		
אלפי ש"ח			
2,682	(5,169)		הכנסות
		14	ממזומנים ושווי מזומנים
201,835	462,118		מהשקעות:
63,983	244,249		בניירות ערך שאינם סחירים
15,045	45,141		בניירות ערך סחירים
280,863	751,508		בפיקדונות והלוואות
283,545	746,339		סך הכל הכנסות מהשקעות
95,315	102,583	7	סיוע ממשלתי ישיר
378,860	848,922		סך הכל הכנסות
			הוצאות
42,115	42,471	15	דמי ניהול לחברה המנהלת
67	83		הוצאות אחרות
42,182	42,554		סך הכל הוצאות
336,678	806,368		עודף הכנסות על הוצאות מועבר לדוח התנועה בקרן הפנסיה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2016	2017
אלפי ש"ח	
9,013,415	9,330,327
241,656	233,259
336,678	806,368
578,334	1,039,627
232,890	252,446
28,532	33,212
261,422	285,658
9,330,327	10,084,296

יתרת הקרן לתחילת השנה

תוספות לקרן

דמי גמולים ממעסיקים, מעובדים ומעצמאיים
עודף הכנסות על הוצאות מועבר מדוח הכנסות והוצאות
סך הכל תוספות לקרן

בניכוי תשלומים לעמיתים ולאחרים

תשלומי פנסיה לפנסיונרים
פדיונות

סך הכל התשלומים לעמיתים

יתרת הקרן לסוף השנה

באור 1 - כללי

א. קרן הפנסיה

לקרן רישיון לעסוק בביטוח פנסיה.

בחודש מרס 1995 החליטה ממשלת ישראל על שינויים בהסדרי הפנסיה במשק ובהם איסור על הצטרפות עמיתים חדשים לקרנות הפנסיה שהיו קיימות באותו מועד. בחודש ספטמבר 1995 פורסמו הנחיות האוצר המסדירות הקמת קרנות פנסיה חדשות להפעלת ההסדרים החדשים, ונקבע כי הן תחולנה החל מ-1 בינואר 1995. דהיינו הקרן הינה קרן סגורה ומנועה מלקבל עמיתים חדשים החל מתאריך זה.

הקרן מפעילה שלוש תוכניות פנסיוניות: פנסיה מקיפה, פנסיה מקיפה לעמית חבר בקבוצה ופנסית זיקנה. דמי הפנסיה נקבעים על יסוד תקופת החברות בקרן וההפקדות בגינן וכן על-פי הסכמי רציפות, הכל כמפורט בתקנון הקרן. הפנסיה משולמת לעמית בהגיעו לגיל הזכאות ולשאיריו הזכאים על-פי תקנון הקרן.

הקרן מנוהלת כקרן מאוזנת. ההתחייבות האקטוארית מחושבת על בסיס אישי וכל עודף (גרעון) אקטוארי מחולק בין עמיתי הקרן על ידי התאמת זכויותיהם [ראה באור 2' להלן].

כספי הקרן מושקעים לפי הכללים שנקבעו בתקנות מס הכנסה.

ב. החברה המנהלת

החל מיום ה-1 בינואר, 2007 החברה המנהלת של קרן פנסיה עתודות היא עתודות קרן פנסיה לשכירים ולעצמאיים בע"מ.

קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין קרן הפנסיה ונכסיה.

ג. הגדרות

הקרן, עתודות	- קרן הפנסיה עתודות.
החברה המנהלת	- עתודות קרן פנסיה לשכירים ולעצמאיים בע"מ.
עמיתים ותיקים	- עמיתים שהצטרפו לקרן עד ליום 31 דצמבר 1994.
עמיתי תקופת הביניים	- עמיתים שהצטרפו לקרן בתקופה ינואר - מרס 1995.
מדד	- מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
צדדים קשורים	- כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 לעניין השקעות משקיע מוסדי.
רשות שוק ההון	- רשות שוק ההון ביטוח וחסכון.
הממונה	- הממונה על רשות שוק ההון ביטוח וחסכון.
תקנות מס הכנסה	- תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.

באור 1 - כללי (המשך)

ד. פסק דין בענין עמיתי תקופת הביניים:

ביום 22 בדצמבר, 1999 ניתן בבית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק (בג"ץ) פסק דין בעתירות שהוגשו כנגד ממשלת ישראל, שר האוצר והממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

פסק הדין קובע כי עמיתים שהצטרפו לקרנות הפנסיה בשלושת החודשים הראשונים של 1995 (להלן - תקופת הביניים) ואשר הוראות רשות שוק ההון קבעו כי ישתייכו לקרנות פנסיה חדשות, יורשו להישאר כעמיתים בקרנות הפנסיה אליהן הצטרפו (דהיינו הקרנות הוותיקות) בתנאים שחלו עליהם שעה שהצטרפו לקרן. דמי הגמולים של עמיתים אלה יכללו בקרן הוותיקה, אולם הקרן הוותיקה לא תורשה לרכוש עבור עמיתים שהצטרפו בתקופת הביניים אגרות חוב ישנות (מסוג "מירון" הנושאות ריבית של 5.57% לשנה) אלא רק אגרות חוב חדשות (מסוג "ערד" הנושאות ריבית של 4.86% לשנה). דמי הניהול בגין דמי הגמולים המתקבלים מעמיתי תקופת הביניים, הותאמו לאחר פסיקת בג"ץ.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי החשבונאות ודרישות הגילוי אשר נקבעו בהוראות הממונה, בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 והתקנות שהותקנו מכוחו ותקנות מס הכנסה. המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות, למעט אם נאמר אחרת.

ב. אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהנחיית רשות שוק ההון, נדרשת הנהלת הקרן להשתמש באומדנים והערכות המשפיעים על הנתונים המדווחים של נכסים והתחייבויות ועל הנתונים בדבר התחייבויות תלויות שניתן להם גילוי בדוחות הכספיים וכן על נתוני הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח אשר השפעתם הסופית על הדוחות הכספיים איננה ניתנת לקביעה מדויקת בעת עריכתם כך שהתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מאומדנים אלה. האומדנים וההערכות שבבסיסן נסקרים באופן שוטף והשינויים באומדנים אלו נזקפים בתקופה שבה הם תוקנו.

להלן ההנחות העיקריות שנעשו בדוחות הכספיים בקשר לאי הודאות לתאריך הדיווח ואומדנים קריטיים שחושבו על ידי הקרן ואשר שינוי מהותי באומדנים ובהנחות עשויים לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנת הדיווח הבאה:

1. ההנחות המשמשות בקביעת המחויבות הפנסיונית

ההנחות המשמשות בקביעת המחויבות הפנסיונית מתייחסות, בין השאר, לתוחלת החיים בעתיד הן של המבוטחים והפנסיונרים והן של שאריהם הזכאים לקבל קצבאות לאחר פטירת המבוטחים, לשיעור היציאה לנכות, לשיעור ההשתנות בעתיד של עליית השכר של העמיתים, להסדרי רציפות זכויות של עמיתים פעילים ושל עמיתים גמלאים, לאפשרות של שינויים בעתיד בתנאי הסדרי הגמלאות, להסתברות של פרישה של עמיתים בתנאים שאינם מזכים אותם בפנסיה, להקפאת זכויות, לעלויות התפעול המשוערות בעתיד של הקרן, לשיעור התשואה הצפוי על ההשקעות, לשיעור הניכוי הראוי של סכום המחויבות הפנסיונית בתנאי שוק משתנים וכדומה.

ההנחות האקטואריות הבסיסיות שלפיהן נמדדת המחויבות, נקבעו על ידי משרד האוצר ועל פי שינויים בהנחות כתוצאה ממחקרים שנעשו באישור ובהסכמת משרד האוצר.

לאור כל זאת, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות במידה משמעותית מהתוצאות המוצגות בדוחות הכספיים והמתבססות על פי האומדנים שנלקחו.

2. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

שערי ההיוון לחישוב השווי ההוגן של נכסים חוב שאינם סחירים, הנקבע באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם, מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרניות כפי שנמדדו בבורסה לניירות ערך בתל אביב. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושיעורי ריבית לגופים מוסדיים.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

ב. אומדנים והנחות (המשך)

2. ירידת ערך השקעות פיננסיות

כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין נכסי חוב שאינם סחירים המוצגים בעלותם המופחתת, סכום ההפסד נזקף לדוח הכנסות והוצאות.
ראייה אובייקטיבית לירידת ערך קיימת כאשר אירוע אחד או יותר השפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס.

ג. הערכת נכסי הקרן

- (1) מזומנים ושווי מזומנים - יתרות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות כספיים שהופקדו לתקופה מקורית שאינה עולה על שלושה חודשים ואשר אינם מוגבלים בשעבוד או מגבלה אחרת. מזומנים ושווי מזומנים כוללים ריבית שנצברה לתאריך הדיווח ואם רלוונטי, גם מוכפל בשער החליפין היציג לאותו מועד.
- (2) ניירות ערך סחירים בארץ - לפי השער שפורסם בבורסה ליום העסקים האחרון למועד הדיווח.
- (3) ניירות ערך סחירים בחו"ל - לפי השער שנקבע לנייר הערך, ביום העסקים האחרון בישראל לתאריך הדיווח, בבורסה בחו"ל או בשוק מוסדר בו הוא נסחר ולפי שערי החליפין היציגים ליום העסקים האחרון בתאריך הדיווח.
- (4) יחידות בקרן להשקעה משותפת בנאמנות - לפי שער הפדיון שנקבע לנייר הערך, ביום העסקים האחרון בישראל לתאריך הדיווח, בבורסה או בשוק מוסדר בו הוא נסחר.
- (5) אופציות סחירות שיצרה הקרן - מוצגות כהתחייבות בהתאם לשווי השוק לתאריך הדיווח.
- (6) נגזרים סחירים - כאמור בנייר ערך סחיר. יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים, של כל עסקה, מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.
- (7) מניות דלות סחירות - לפי השער שנקבע לנייר הערך, ביום המסחר האחרון בישראל לתאריך הדיווח ובלבד ששווי המניה אינו עולה על 1 מיליון ש"ח וגם על 0.2% מנכסי הקרן. אחרת לפי הערכת מומחה או החברה שזכתה במכרז.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

ג. הערכת נכסי הקרן (המשך)

- (8) אגרות חוב ואגרות חוב להמרה דלות - בהתאם לציטוט השווי ההוגן שפרסמה החברה הזוכה במכרז. סחירות
- (9) הלוואות, פיקדונות ואגרות חוב שאינן סחירות (שאינן אגרות חוב מיועדות)
- (10) אגרות חוב מיועדות - עד לחודש נובמבר 2015, נמדדו אגרות החוב המיועדות בשווי ההוגן תוך התחשבות בפרמיה הפרטנית כאמור בהוראות חוזר 9-9-2001. החל מחודש דצמבר 2015 נמדדות אגרות החוב בהתאם לשווי ההוגן.
- (11) השקעות בלתי סחירות בקרנות הון סיכון ובקרנות השקעה - לפי שווי ההוגן של ההשקעות על בסיס הדיווח שהתקבל לאחרונה לפני תאריך הדיווח בהתאם לדיווחים הכספיים של הקרן או של מוסד פיננסי מוכר, שמתקבלים אחת לשנה לפחות.
- (12) מניות לא סחירות - בהתאם להערכת מומחה שמונה ע"י ועדת השקעות שתקבל אחת לשנה לפחות.
- (13) אופציות וכתבי אופציות בלתי סחירים - לפי תחשיב כלכלי על בסיס מודל Black & Scholes. יתרת זכות הנובעת מהתחייבות בגין אופציות מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.
- (14) חוזים עתידיים ועסקאות החלפה לא סחירים - ההשקעה מוצגת ע"פ שווי ההוגן כהפרש בין השווי המהווך של הנכס העתידי בקיזוז ההתחייבות העתידי בגין העסקה. יתרת זכות הנובעת מעודף ההתחייבויות העתידיות על הנכסים העתידיים מוצגת בסעיף זכאים ויתרות זכות.
- (15) ניירות ערך לא סחירים מורכבים - בהתאם לציטוט מהמוסד הפיננסי הארוז או ממנפיק הנכס.
- (16) ניירות ערך המושעים ממסחר מניות - בהתאם להערכת מניה לא סחירה או קביעת ועדת ההשקעות, לפי הנמוך.
- אגרות חוב – בהתאם לתנאים שקבעה החברה הזוכה במכרז או קביעת ועדת ההשקעות, לפי הנמוך.
- (17) ניירות ערך סחירים שהמסחר בהם הופסק ואינם מושעים ממסחר (מוצגים במסגרת השקעות שאינן סחירות) - לפי קביעת ועדת ההשקעות.
- (18) מרכיב הקרן באג"ח סחיר שטרם שולם (ח.ש) וריבית שלא שולמה בגין אגרות חוב - לפי קביעת ועדת ההשקעות.
- (19) דיבידנד לקבל - דיבידנד שהוכרז וטרם התקבל עד לתאריך הדיווח.
- (20) ריבית לקבל - ריבית והפרשי הצמדה של אגרות חוב סחירות לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד לתאריך הדיווח.
- (21) פדיון לקבל - קרן החוב המיועדת לפדיון לאחר יום ה-EX וטרם עבר יום התשלום עד לתאריך הדיווח. מוצג יחד עם הנכס.
- (22) יתרות הנקובות במטבע חוץ או צמודות לשער מטבע חוץ - לפי השער היציג הידוע לתאריך הדיווח.

באור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

- ד. יתרות צמודות
1. נכסים והתחייבויות במטבע חוץ, או הצמודים לו, נכללו לפי שערי החליפין היציגים שפורסמו על ידי בנק ישראל והיו תקפים ליום הדיווח.
 2. נכסים והתחייבויות הצמודים למדד המחירים לצרכן נכללו לפי המדד הידוע לתאריך המאזן.
 3. להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן, על שערי החליפין היציגים של הדולר של ארה"ב ועל שיעורי השינויים שחלו בהם:

ליום	שער החליפין היציג של הדולר בש"ח	המדד הידוע חודש דצמבר בנקודות *
31.12.2017	3.44	118.69
31.12.2016	3.85	118.34
שיעורי השינוי בשנת	%	%
2017	(9.83)	0.30
2016	(1.46)	(0.30)

(* המדד לפי בסיס ממוצע 2006 = 100.)

ה. התחייבויות פנסיוניות

ההתחייבויות הפנסיוניות מבטאת את אומדן הערך הנוכחי של התחייבויות הקרן למבוטחים פעילים, למבוטחים לא פעילים ולפנסיונרים כפי שחושבו על - ידי אקטואר הקרן מר דויד אנגלמאיר.

חישוב ההתחייבות הפנסיונית נערך לפי הוראות הדיווח האקטוארי שפרסמה רשות שוק ההון.

יש לראות בדוח האקטוארי השלמה הכרחית לנתוני הדוחות הכספיים.

ו. בסיס הכרה בהכנסות והוצאות

ההכנסות וההוצאות הקרן נכללות בדוח "הכנסות והוצאות" על בסיס מצטבר.

ז. שיטת רישום דמי גמולים ותשלומים לגמלאים ושאיירים ואחרים

דמי הגמולים נרשמים על בסיס מזומן והתשלומים לגמלאים, שאירים ואחרים, נרשמו על בסיס מצטבר.

באור 3 - נכסים והתחייבויות לפי קבוצות עמיתים

א. נכסים לפי קבוצות עמיתים :

סך הכל	עמיתים ותיקים אלפי ש"ח	עמיתי תקופת הביניים
283,900	227,844	56,056
727	727	-
102,583	96,620	5,963
4,883,555	4,217,117	666,438
4,005,385	3,421,281	584,104
814,216	717,665	96,551
10,090,366	8,681,254	1,409,112
-	(19,456)	19,456
10,090,366	8,661,798	1,428,568
(6,070)	(4,117)	(1,953)
10,084,296	8,657,681	1,426,615

ליום 31 בדצמבר, 2017

מזומנים ושווי מזומנים
חייבים ויתרות חובה
סיוע ממשלתי ישיר בגין השנה הנוכחית
ניירות ערך שאינם סחירים
ניירות ערך סחירים
פיקדונות והלוואות
סך הכל נכסים
יתרה בין סוגי ההתחייבויות

התחייבויות שוטפות

236,370	192,299	44,071
251	251	-
95,315	89,885	5,430
4,571,228	3,969,201	602,027
3,763,695	3,216,553	547,142
683,520	602,919	80,601
9,350,379	8,071,108	1,279,271
-	(11,614)	11,614
9,350,379	8,059,494	1,290,885
(20,052)	(17,446)	(2,606)
9,330,327	8,042,048	1,288,279

ליום 31 בדצמבר 2016

מזומנים ושווי מזומנים
חייבים ויתרות חובה
סיוע ממשלתי ישיר בגין השנה הנוכחית
ניירות ערך שאינם סחירים
ניירות ערך סחירים
פיקדונות והלוואות
סך הכל נכסים
יתרה בין סוגי ההתחייבויות

התחייבויות שוטפות

באור 3 - נכסים והתחייבויות לפי קבוצות עמיתים (המשך)

ב. התחייבויות לפי קבוצות עמיתים :

סך הכל	עמיתים ותיקים אלפי ש"ח	עמיתי תקופת הביניים
3,844,411	3,515,107	329,304
7,123,060	5,974,922	1,148,138
1,790,200	1,514,781	275,419
12,757,671	11,004,810	1,752,861
2,461,309	2,005,180	456,129
(1,498,256)	(1,186,768)	(311,488)
(544,975)	(409,463)	(135,512)
11,296	9,696	1,600
429,374	418,645	10,729
13,187,045	11,423,455	1,763,590
(2,136,944)	(1,984,374)	(152,570)
11,050,101	9,439,081	1,611,020
(965,805)	(781,400)	(184,405)
10,084,296	8,657,681	1,426,615
6,070	4,117	1,953
10,090,366	8,661,798	1,428,568

ליום 31 בדצמבר 2017

זכויות שנצברו:

לפנסיונרים

למבוטחים פעילים

למבוטחים לא פעילים

זכויות שייצברו בעתיד:

התחייבויות בגין דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן

בעתיד

בניכוי:

ערך נוכחי של דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד

ערך נוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח מיועדות מסוג

"ערד" שהקרן צפויה לרכוש לאחר מועד המאזן

ההפרש באומדן השווי ההוגן בין החישוב האקטוארי לבין

החישוב החשבונאי בהתאמת שיערוך אג"ח מיועדות מסוג

"מירון" ו"ערד"

סיוע ממשלתי ישיר:

ערך נוכחי של הכנסות עתידיות הצפויות מתשלומי הסיוע

הממשלתי הישיר לקרן

גירעון אקטוארי

סך-הכל התחייבויות פנסיוניות

זכאים ויתרות זכות

באור 3 - נכסים והתחייבויות לפי קבוצות עמיתים (המשך)

ב. התחייבויות לפי קבוצות עמיתים : (המשך)

סך הכל	עמיתים ותיקים אלפי ש"ח	עמיתי תקופת הביניים
3,436,001	3,140,943	295,058
6,750,828	5,727,333	1,023,495
1,901,522	1,596,587	304,935
<u>12,088,351</u>	<u>10,464,863</u>	<u>1,623,488</u>
2,499,987	2,033,034	466,953
(1,546,872)	(1,223,479)	(323,393)
(605,286)	(455,523)	(149,763)
7,987	6,882	1,105
<u>355,816</u>	<u>360,914</u>	<u>(5,098)</u>
<u>12,444,167</u>	<u>10,825,777</u>	<u>1,618,390</u>
(2,221,225)	(2,069,372)	(151,853)
<u>10,222,942</u>	<u>8,756,405</u>	<u>1,466,537</u>
(892,615)	(714,357)	(178,258)
9,330,327	8,042,048	1,288,279
20,052	17,446	2,606
<u>9,350,379</u>	<u>8,059,494</u>	<u>1,290,885</u>

ליום 31 בדצמבר 2016

זכויות שנצברו:

לפנסיונרים

למבוטחים פעילים

למבוטחים לא פעילים

זכויות שייצברו בעתיד:

התחייבויות בגין דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן

בעתיד

בניכוי:

ערך נוכחי של דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד

ערך נוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח מיועדות מסוג

"עֶרֶד" שהקרן צפויה לרכוש לאחר מועד המאזן

ההפרש באומדן השווי ההוגן בין החישוב האקטוארי לבין

החישוב החשבונאי בהתאמת שיערוך אג"ח מיועדות מסוג

"מירון" ו"עֶרֶד"

סיוע ממשלתי ישיר:

ערך נוכחי של הכנסות עתידיות הצפויות מתשלומי הסיוע

הממשלתי הישיר לקרן

גירעון אקטוארי *

סך-הכל התחייבויות פנסיוניות

זכאים ויתרות זכות

(* ראה באור 12 ג).

באור 4 - נכסים לפי בסיס הצמדה

סך הכל	במטח או בהצמדה		ללא תנאי הצמדה
	לו	בהצמדה למדד	
אלפי ש"ח			
283,900	135,985	-	147,915
727	-	-	727
102,583	-	-	102,583
4,883,555	81,318	4,672,090	130,147
4,005,385	1,511,290	1,885,366	608,729
814,216	33,444	621,414	159,358
<u>10,090,366</u>	<u>1,762,037</u>	<u>7,178,870</u>	<u>1,149,459</u>

ליום 31 בדצמבר 2017
 מזומנים ושווי מזומנים
 חייבים ויתרות חובה
 סיוע ממשלתי ישיר בגין השנה
 ניירות ערך שאינם סחירים
 ניירות ערך סחירים
 פיקדונות והלוואות
 סך הכל נכסים

סך הכל	במטח או בהצמדה		ללא תנאי הצמדה
	לו	בהצמדה למדד	
אלפי ש"ח			
236,370	57,243	-	179,127
251	-	-	251
95,315	-	-	95,315
4,571,228	43,677	4,378,384	149,167
3,763,695	1,247,186	1,761,022	755,487
683,520	59,634	571,360	52,526
<u>9,350,379</u>	<u>1,407,740</u>	<u>6,710,766</u>	<u>1,231,873</u>

ליום 31 בדצמבר 2016
 מזומנים ושווי מזומנים
 חייבים ויתרות חובה
 סיוע ממשלתי ישיר בגין השנה
 ניירות ערך שאינם סחירים
 ניירות ערך סחירים
 פיקדונות והלוואות
 סך הכל נכסים

באור 5 - מזומנים ושווי מזומנים

ההרכב

סך הכל	ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017		
	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים	סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים	סך הכל
אלפי ש"ח						
178,583	144,314	34,269	147,915	115,504	32,411	
544	544	-	-	-	-	
179,127	144,858	34,269	147,915	115,504	32,411	
57,243	47,441	9,802	135,985	112,340	23,645	
<u>236,370</u>	<u>192,299</u>	<u>44,071</u>	<u>283,900</u>	<u>227,844</u>	<u>56,056</u>	

מזומנים ושווי מזומנים בשקלים :
 עו"ש בבנקים
 פיקדונות במוסד כספי
 מזומנים ושווי מזומנים במט"ח
 סך הכל מזומנים ושווי מזומנים

באור 6 - חייבים ויתרות חובה

הרכב

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017		
סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים	סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים
אלפי ש"ח					
171	171	-	646	646	-
80	80	-	81	81	-
<u>251</u>	<u>251</u>	<u>-</u>	<u>727</u>	<u>727</u>	<u>-</u>

מקדמות לפנסיונרים
אחרים
סך הכל חייבים ויתרות חובה

באור 7 - סיוע ממשלתי ישיר בגין השנה הנוכחית

במכתב הממונה מיום 11 בדצמבר, 2003 לקרנות הפנסיה הוותיקות המאוזנות שתוקן ביום 20 באוקטובר, 2004, הודיע הממונה כי יינתן סיוע כספי, בגין כל שנת כספים, החל משנת הכספים 2004 ואילך, שיהיה שווה לצירופם של כל אלה:

א. בגין נכסי הקרן העומדים כנגד התחייבויות הקרן לעמיתים שאינם עמיתי תקופת הביניים:

1. סכום השווה למכפלת שווים המשוערך של נכסי הקרן שאינם אגרות חוב מסוג "מירון" או "ערד", בשנת כספים מסוימת, בשיעור שנתי השווה להפרש שבין התשואה הריאלית השנתית האפקטיבית על אגרות חוב מיועדות מסוג "מירון" לבין 4%.

2. סכום השווה למכפלת שווים המשוערך של נכסי הקרן שהם אגרות חוב מסוג "ערד", בשנת כספים מסוימת, בשיעור שנתי השווה להפרש שבין התשואה הריאלית השנתית האפקטיבית על אגרות חוב מיועדות מסוג "מירון" לבין התשואה הריאלית השנתית האפקטיבית על אגרות חוב מיועדות מסוג "ערד" המוחזקות בידי הקרן.

ב. בגין נכסי הקרן העומדים כנגד התחייבויות הקרן לעמיתי תקופת הביניים:

1. סכום השווה למכפלת שווים המשוערך של נכסי הקרן שהם אגרות חוב מסוג "ערד" שהונפקו ביום 1 בינואר, 2004 או לאחריו, כאמור באותם דוחות כספיים, בשיעור שנתי השווה להפרש שבין התשואה הריאלית השנתית האפקטיבית על אגרות חוב מיועדות מסוג "ערד" שהונפקו לפני היום כאמור לבין התשואה הריאלית השנתית האפקטיבית על אגרות חוב מיועדות מסוג "ערד" שהונפקו ביום האמור או לאחריו.

2. סכום השווה למכפלת שווים המשוערך של נכסי הקרן שאינם אגרות חוב מסוג "ערד", כאמור באותם דוחות כספיים בשיעור שנתי השווה להפרש שבין התשואה הריאלית השנתית האפקטיבית על אגרות חוב מיועדות מסוג "ערד" שהונפקו לפני ה- 1 בינואר 2004 לבין 4%, ובשיעור השווה להפרש שבין 70% לבין השיעור שמהוות אגרות חוב מיועדות מסוג "ערד" מתוך נכסי הקרן העומדים כנגד התחייבויות הקרן לעמיתי תקופת הביניים.

סכום הסיוע המחושב המגיע לקרן לשנת 2017 הינו 102,583 אלפי ש"ח (לשנת 2016 – 95,315 אלפי ש"ח).
סכום הסיוע לשנת 2017 אמור להתקבל בקרן בשנת 2018.

תחשיב הסיוע:

להלן התחשיב בהתאם להבהרה והוראות הממונה:

31 בדצמבר 2017				
סך הכל	עמיתים ותיקים		עמיתי תקופת ביניים	
	אלפי ש"ח			
8,030,161	1,880,808	5,303,577	339,208	506,568
-	0.71%	1.57%	0.19%	1.05%
102,583	13,354	83,266	644	5,319
				סך הסיוע
31 בדצמבר 2016				
סך הכל	עמיתים ותיקים		עמיתי תקופת ביניים	
	אלפי ש"ח			
7,365,438	1,632,254	4,987,029	279,639	466,516
-	0.71%	1.57%	0.19%	1.05%
95,315	11,589	78,297	531	4,898
				סך הסיוע

(* הנכסים מוקצים בהתאם לאמור בסעיפים א' ו' לעיל.

באור 8 - ניירות ערך שאינם סחירים

א. ההרכב

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017		
סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים	סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים
3,435,232	2,965,106	470,126	3,795,367	3,257,485	537,882
972,385	861,314	111,071	932,650	825,254	107,396
4,407,617	3,826,420	581,197	4,728,017	4,082,739	645,278
163,611	142,781	20,830	155,538	134,378	21,160
4,571,228	3,969,201	602,027	4,883,555	4,217,117	666,438

אגרות חוב ממשלתיות (ראה ב' להלן)
אגרות חוב אחרות ושטרי הון
(ראה ב' להלן)

מניות וניירות ערך אחרים (ראה ג' להלן)

ב. אגרות חוב שאינן סחירות

1. התפלגות לפי מועדי פדיון שלאחר תאריך הדיווח :

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017		
סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים	סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים
209,376	172,054	37,322	217,131	175,398	41,733
210,583	169,139	41,444	146,992	138,403	8,589
153,526	144,193	9,333	159,910	151,997	7,913
166,178	157,820	8,358	130,661	127,909	2,752
176,374	167,882	8,492	132,265	127,741	4,524
401,536	364,696	36,840	358,107	314,375	43,732
217,751	148,340	69,411	1,049,185	897,945	151,240
2,815,124	2,452,515	362,609	2,486,647	2,108,374	378,273
57,169	49,781	7,388	47,119	40,597	6,522
4,407,617	3,826,420	581,197	4,728,017	4,082,739	645,278

בשנה הראשונה
בשנה השנייה
בשנה השלישית
בשנה הרביעית
בשנה החמישית
מעל 5 שנים ועד 7 שנים
מעל 7 שנים ועד 10 שנים
מעל 10 שנים ועד 15 שנים
מעל 15 שנים

באור 8 - ניירות ערך שאינם סחירים (המשך)

ב. אגרות חוב שאינן סחירות (המשך)

2. תקופה ממוצעת לפדיון ותשואה ממוצעת :

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017		
סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים	סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים
אלפי ש"ח					
0.33	0.33	0.33	3.10	3.12	2.97
7.75	7.72	7.97	7.87	7.79	8.37
3.24	3.28	2.88	1.74	1.78	1.46
1.2	1.2	1.2	4.57	4.56	4.63
0.83	0.89	0.44	0.51	0.51	0.53
(3.46)	(3.25)	(5.23)	8.17	8.17	8.17

התקופה הממוצעת לפדיון (שנים)
לא צמוד
צמוד מדד
צמוד מט"ח
התשואה הממוצעת (אחוזים)
לא צמוד
צמוד מדד
צמוד מט"ח

ג. מניות וניירות ערך אחרים

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017		
סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים	סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים
אלפי ש"ח					
2,482	2,225	257	19,239	16,684	2,555
120,053	105,938	14,115	107,004	92,503	14,501
28,775	23,840	4,935	15,386	13,030	2,356
12,301	10,778	1,523	13,909	12,161	1,748
<u>163,611</u>	<u>142,781</u>	<u>20,830</u>	<u>155,538</u>	<u>134,378</u>	<u>21,160</u>

מניות
קרנות השקעה (ראה באור 19 ג' להלן)
חוזים עתידיים
מוצרים מובנים

באור 9 - ניירות ערך סחירים

א. הרכב :

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017		
סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים	סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים
אלפי ש"ח					
1,172,402	1,002,886	169,516	1,236,642	1,060,006	176,636
1,098,147	932,773	165,374	1,318,365	1,120,054	198,311
2,270,549	1,935,659	334,890	2,555,007	2,180,060	374,947
1,493,146	1,280,894	212,252	1,450,378	1,241,221	209,157
<u>3,763,695</u>	<u>3,216,553</u>	<u>547,142</u>	<u>4,005,385</u>	<u>3,421,281</u>	<u>584,104</u>

אגרות חוב ממשלתיות (ראה ב' להלן)
אגרות חוב אחרות (ראה ב' להלן)
מניות, תעודות סל וניירות ערך אחרים (ראה ג' להלן)

באור 9 - ניירות ערך סחירים (המשך)

ב. אגרות חוב ממשלתיות ואחרות

1. התפלגות לפי מועדי הפדיון שלאחר תאריך הדיווח :

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017			
סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים	סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים	
אלפי ש"ח						
204,934	176,260	28,674	130,216	111,958	18,258	בשנה הראשונה
81,535	69,685	11,850	124,608	105,701	18,907	בשנה השנייה
106,273	89,500	16,773	174,509	145,243	29,266	בשנה השלישית
179,944	150,030	29,914	158,112	134,735	23,377	בשנה הרביעית
111,842	94,984	16,858	148,369	125,987	22,382	בשנה החמישית
204,386	173,372	31,014	210,573	180,104	30,469	מעל 5 שנים ועד 7 שנים
142,237	121,898	20,339	309,139	265,375	43,764	מעל 7 שנים ועד 10 שנים
38,361	30,746	7,615	38,741	30,754	7,987	מעל 10 שנים ועד 15 שנים
1,201,037	1,029,184	171,853	1,260,740	1,080,203	180,537	מעל 15 שנים
2,270,549	1,935,659	334,890	2,555,007	2,180,060	374,947	

2. תקופה ממוצעת לפדיון ותשואה ממוצעת :

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017			
סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים	סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים	
8.83	8.91	8.37	5.74	5.77	5.55	לא צמוד
12.51	12.58	12.14	12.41	12.49	11.98	צמוד מדד
9.70	9.71	9.65	14.10	14.08	14.21	צמוד מט"ח
2.60	2.60	2.58	2.05	2.04	2.13	התשואה הממוצעת (שנים)
1.44	1.43	1.48	1.16	1.16	1.15	לא צמוד
4.85	4.85	4.86	4.45	4.45	4.47	צמוד מדד
						צמוד מט"ח

התקופה הממוצעת לפדיון (שנים)

באור 9 - ניירות ערך סחירים (המשך)

ג. מניות וניירות ערך אחרים

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017		
סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים	סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים
אלפי ש"ח					
460,545	389,558	70,987	484,926	412,551	72,375
724,675	625,169	99,506	653,588	560,191	93,397
297,516	257,709	39,807	290,887	251,026	39,861
9,160	7,382	1,778	19,358	16,050	3,308
1,250	1,076	174	1,619	1,403	216
<u>1,493,146</u>	<u>1,280,894</u>	<u>212,252</u>	<u>1,450,378</u>	<u>1,241,221</u>	<u>209,157</u>

מניות
תעודות סל
קרנות נאמנות
מוצרים מובנים
אופציות

באור 10 - פיקדונות והלוואות

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017		
סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים	סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים
אלפי ש"ח					
242,400	216,629	25,771	256,748	232,111	24,637
441,120	386,290	54,830	557,468	485,554	71,914
<u>683,520</u>	<u>602,919</u>	<u>80,601</u>	<u>814,216</u>	<u>717,665</u>	<u>96,551</u>

פיקדונות בבנקים צמודים למדד
הלוואות לאחרים

ב. התפלגות לפי מועדי הפדיון שלאחר תאריך הדיווח :

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017		
סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים	סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים
אלפי ש"ח					
65,509	55,064	10,445	147,945	130,772	17,173
65,813	61,151	4,662	65,489	55,568	9,921
54,406	45,806	8,600	53,643	47,322	6,321
44,817	39,518	5,299	46,119	41,026	5,093
49,469	42,837	6,632	55,273	49,003	6,270
76,395	67,099	9,296	81,487	70,346	11,141
237,667	218,900	18,767	262,956	236,430	26,526
67,017	53,199	13,818	72,278	62,242	10,036
22,427	19,345	3,082	29,026	24,956	4,070
<u>683,520</u>	<u>602,919</u>	<u>80,601</u>	<u>814,216</u>	<u>717,665</u>	<u>96,551</u>

בשנה הראשונה
בשנה השנייה
בשנה השלישית
בשנה הרביעית
בשנה החמישית
מעל 5 שנים ועד 7 שנים
מעל 7 שנים ועד 10 שנים
מעל 10 שנים ועד 15 שנים
מעל 15 שנים

באור 10 - פיקדונות והלוואות (המשך)

ג. תקופה ממוצעת לפדיון ותשואה ממוצעת :

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 בדצמבר 2017			
סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים	סך הכל	עמיתים ותיקים	עמיתי תקופת הביניים	
6.26	6.25	6.31	5.60	5.60	5.60	התקופה הממוצעת לפדיון (שנים)
5.71	5.72	5.64	5.10	5.09	5.15	לא צמוד
3.90	3.90	3.89	2.79	2.78	2.84	צמוד מדד
						צמוד מט"ח
6.24	6.27	6.10	2.34	2.34	2.35	התשואה הממוצעת (אחוזים)
1.64	1.63	1.73	1.27	1.26	1.36	לא צמוד
3.61	3.61	3.60	2.92	2.92	2.90	צמוד מדד
						צמוד מט"ח

באור 11 - זכאים ויתרות זכות

ההרכב:

31 בדצמבר		
2016	2017	
אלפי ש"ח		
17,893	3,145	התחייבות בגין אופציות וחוזים עתידיים
30	-	מעסיקים ועמיתים
837	1,047	מוסדות
78	138	זכאים בגין תשלומי פנסיה ופדיונות
860	1,534	החברה המנהלת
354	206	אחרים
20,052	6,070	סך הכל התחייבויות שוטפות

באור 12 - התחייבויות פנסיוניות

א. חישוב ההתחייבויות הפנסיוניות נערך על-ידי אקטואר הממונה של הקרן מר דיוויד אנגלמאיייר. החישוב בוצע באופן עקבי לחישוב ליום 31 בדצמבר, 2016 למעט האמור בסעיף ג' להלן. נתוני ההתחייבות הפנסיונית תואמים את החישוב האקטוארי.

ב. ההתחייבות הפנסיונית לשנים 2016-2017 חושבו על בסיס מערכת הנחות שקבע הממונה בחוזר מספר 1-3-2013 אשר פורסם בחודש ינואר 2013 ותחולתו הינה מהדוחות הכספיים לשנת 2013.

ג. תיקון לחוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות – דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה - בחודש אוקטובר 2017, פרסם הממונה תיקון לחוזר המאוחד לעניין דרך חישוב מאזן אקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה. עניינן של התקנות הוא עדכון ההנחות, בהן לוחות התמותה שעל בסיסן יחושב המאזן האקטוארי של הקרן. תחולתן של ההוראות הינו ביום 31 בדצמבר, 2017. התיקון האמור הגדיל בסך של כ- 196 מיליוני ש"ח את ההתחייבויות הפנסיונית לעמיתים ופנסיונרים בקרן – ראה סעיף ז' 1 להלן.

ד. כרית הביטחון

על מנת להגן על עמיתי וגמלאי הקרנות שבהסדר מפני תנודתיות בתשואות ובהתאם להמלצות ועדת "ברנע" מחודש אוגוסט 2011, לפיהן כרית הביטחון תשמש לצורך כיסוי גרעון הקרנות הוותיקות שבהסדר, הנובע מירידה בעקום הריבית על פיו מחושבות התחייבויות הקרן לעמיתיה, הוענקה כרית הביטחון לקרנות הוותיקות שבהסדר בלבד. בעקבות עתירה לבג"ץ שהוגשה באפריל 2011 על ידי הקרן ועותרים נוספים כנגד שר האוצר ואח', בטענה לאפליית הקרנות הוותיקות שאינן בהסדר ("הקרנות הוותיקות"), התנהל משא ומתן בין החברות המנהלות של הקרנות הוותיקות לבין הממונה. ביולי 2012 הודיע משרד האוצר כי בכוונתו להוביל שינוי חקיקה במסגרתו תינתן כרית בטחון לקרנות הוותיקות, בסכום כולל של 2.5 מיליארד ש"ח בכפוף לתנאים שנקבעו על ידו, וביניהם תיקון תקנוני הקרנות באופן בו תבוצע הפחתת זכויות. הממונה על רשות שוק ההון והממונה על אגף התקציבים באוצר לאחר מו"מ ממושך, אישרו את המתאר להחלת כרית הביטחון במכתב מיום 2 ביולי 2012. בהתאם כתנאי להכללתה במסגרת כרית הביטחון לקרנות הוותיקות, תוקן בשנת 2012 תקנון הקרן. התיקון נכנס לתוקף בשנת 2013 והחברה פעלה וממשיכה לפעול בהתאם למתווה שאושר במכתבם של ראש אגף התקציבים באוצר וראש רשות שוק ההון מיום 2 ביולי, 2012. בחודש ינואר 2017 עבר בכנסת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(תיקון מס' 33), התשע"ז-2017, ס"ח 342, (להלן: "חוק הכרית") במסגרתו עוגנה בחקיקה ראשית כרית הביטחון האמורה לעיל.

ה. גרעון אקטוארי במהלך תקופת הדוח

נכון ליום 31 בדצמבר, 2017 לקרן גרעון אקטוארי, נטו בגין זכויות צבורות לכלל עמיתי הקרן בגובה של כ- 562 מיליוני ש"ח (לעומת גרעון בסך של כ- 580 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2016).

שיעור הגרעון של העמיתים הוותיקים, עמיתי הביניים וחלק מקבוצות העמיתים עולה על 5% מסך ההתחייבות הצבורה של הקבוצות כאמור. הגרעון האמור, נובע בעיקרו כתוצאה מירידת עקום הריבית אשר על פיו מחושבות התחייבויות הקרן לעמיתיה. על פי כללי הקרן, על הקרן לבצע – בכפוף לאמור בפסקה הבאה - בסוף שנת 2017 איזון אקטוארי לאותם עמיתים או קבוצות אשר בהם עולה שיעור הגרעון על 5% מסך ההתחייבות הצבורה המיוחסת לכל אחת מהם ו/או במקרה בו שיעור הגרעון בשלוש השנים האחרונות ברציפות עלה על 3%.

בהתאם להערכת אקטואר הקרן, השווי ההוגן של כרית הביטחון מחושב עפ"י שווי העתידי במועד אזילת ההון מהוון בווקטור הריבית ליום 31 בדצמבר, 2017 הינו כ- 1.46 מיליארד ש"ח.

בהמשך לאמור לעיל ובהמשך לאמור בסעיף ד' לעיל בקשר עם הסדר כרית הביטחון, יצוין כי לאור הסדר כרית הביטחון וכניסתו לתוקף של חוק הכרית, ייתכן ולא יהיה צורך בביצוע האיזון האקטוארי האמור לעיל או שהיקף האיזון האקטוארי יפחת וזאת מהטעם שכרית הביטחון מיועדת לכיסוי גירעון שמקורו בירידת עקום הריבית.

הקרן, בשיתוף עם אקטואר הקרן ויועצים חיצוניים, בוחנת את האופן בו עליה לרשום בספריה את כרית הביטחון, דבר שעשוי להשליך על היקפי כיסוי הגרעון לעמיתים ולקבוצות עמיתים בקרן. במסגרת בחינה זו מתברר כי קיימות סוגיות מהותיות שנוגעות לאופן הרישום ואשר החוק בנוסחו הנוכחי מותירן עמומות באופן שאינו מאפשר בשלב זה ועד לבירור הדברים, רישום מדויק של כרית הביטחון בדוחות הכספיים של הקרן. לאור אי וודאות זו, לא נרשמה כרית הביטחון בדוחות הכספיים של הקרן ליום 31 בדצמבר, 2017.

באור 12 - התחייבויות פנסיוניות (המשך)

1. מח"מ נכסים אל מול מח"מ ההתחייבויות

מח"מ ההתחייבויות של הקרן ארוך ממו"מ הנכסים. כתוצאה מכך, לריבית הנמוכה במשק ולסיכון ירידת הריבית ישנה השפעה לגידול בצד ההתחייבויות באופן חד יותר מאשר הגידול בנכסי הקרן וכן להקטנת התשואות העתידיות בעת מיחזור הנכסים כנגד ההתחייבויות ולהקטנת התשואה העתידית על כספי העמיתים.

ז. להלן התנועה בגרעון אקטוארי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2016	2017
אלפי ש"ח	
(551,337)	(892,615)
(46,123)	(27,899)
(305,063)	(474,209)
(30,649)	(14,183)
40,557	443,101
<u>(892,615)</u>	<u>(965,805)</u>

גירעון אקטוארי לתחילת השנה
חלוקת עודף אקטוארי לתחילת השנה בגין זכויות צבורות (*)
השפעת השינויים שחלו בהנחות ששימשו לחישוב ההתחייבויות לתאריך הדיווח (ראה 1 להלן)
גרעון בגין דמי גמולים עתידיים
השפעות שוטפות, נטו (ראה 2 להלן)
גירעון אקטוארי לסוף השנה

(*) חלוקת העודף מותנית באישור הממונה על רשות שוק ההון אשר עדיין לא נתקבל.

1. פירוט השינויים שחלו בהנחות ששימשו לחישוב ההתחייבויות הפנסיוניות לתאריך הדיווח לעומת ההנחות ששימשו לחישוב שנה קודמת:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2016	2017
אלפי ש"ח	
(267,772)	(324,374)
-	(196,290)
(37,291)	46,455
<u>(305,063)</u>	<u>(474,209)</u>

שינוי בעקום הריבית
עדכון לוחות התמותה בהתאם לתיקון לחוזר המאוחד (ראה ג' לעיל)
עדכון המודל בגין דמי ניהול עתידיים
סך הכל השפעות שוטפות

2. השפעות שוטפות, נטו:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2016	2017
אלפי ש"ח	
(21,922)	(32,151)
175,435	559,403
(97,470)	-
(48,701)	-
-	(44,726)
-	(61,259)
33,215	21,834
<u>40,557</u>	<u>443,101</u>

מקרי מוות בפועל נמוך מהצפוי
תשואה בפועל גבוהה מהתשואה החזויה
עדכון התחייבות בגין זכויות נכים ושאר עמיתים פעילים במסלול זקנה
עדכון חישוב השפעת המדד על הסיוע הממשלתי
עדכון התחייבות לעמיתים בשל טיוב רשומות
עדכון חישוב דמי הפחתה בגין כרית הביטחון
אחרות
סך הכל השפעות שוטפות

באור 13 - סיוע ממשלתי ישיר

א. להלן החלוקה של הסיוע הממשלתי הישיר:

ליום 31 בדצמבר	
2016	2017
אלפי ש"ח	
2,221,225	2,136,944
605,286	544,975
<u>2,826,511</u>	<u>2,681,919</u>

הערך הנוכחי של הכנסות עתידיות צפויות מתשלומי הסיוע הממשלתי הישיר לקרן (א)
הערך הנוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח מיועדות מסוג ערד שהקרן צפויה לרכוש לאחר מועד הדיווח (ב)

ב. חישוב הסיוע הממשלתי הישיר נערך בהתאם להנחיות חוזר פנסיה מספר 3-3-2006 מיום 8 במרס, 2006, כמפורט להלן:

1. הסיוע הממשלתי הישיר אשר צפוי להיות משולם לקרן מחושב בהתאם לכללים שנקבעו בנוהל להעברת סיוע כספי לקרנות הפנסיה הותיקות המאוזנות מיום 15 בדצמבר, 2004. הערך הנוכחי של סיוע זה מחושב באמצעות תחזית תזרים מזומנים בהתאם להנחות על תשואת הקרן הצפויה בכל שנה והכל לפי ההנחיות שנקבעו בחוזר.
2. הערך הנוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח מיועדות מסוג ערד שהקרן צפויה לרכוש בעתיד מחושב בגובה ההפרש בין העודף או הגרעון האקטוארי המחושב כאשר ערך אג"ח מסוג ערד משוערך לפי שווי מותאם לעומת שערוכו לפי שווי הוגן.
3. להלן מוצג ההפרש בין שווי הוגן של אגרות חוב מיועדות המוחזקות על ידי הקרן לבין עלותן המתואמת:

ליום 31 בדצמבר	
2016	2017
אלפי ש"ח	
3,435,232	3,795,367
2,495,890	2,660,380
<u>939,342</u>	<u>1,134,987</u>

שווי הוגן אגרות חוב מיועדות
עלות מתואמת אגרות חוב מיועדות
הפרש

באור 14 - הכנסות מהשקעות

לשנה שהסתיימה יום 31 בדצמבר	
2016	2017
אלפי ש"ח	
155,393	326,375
11,137	60,051
35,305	75,692
201,835	462,118
31,646	58,227
17,473	51,617
14,864	134,405
63,983	244,249
15,045	45,141
280,863	751,508

בניירות ערך שאינם סחירים
אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב אחרות
מניות וניירות ערך אחרים

בניירות ערך סחירים
אגרות חוב ממשלתיות
אגרות חוב אחרות
מניות וניירות ערך אחרים

בפקדונות בבנקים והלוואות
סך הכל הכנסות מהשקעות

באור 15 - דמי ניהול לחברה מנהלת

א. הקרן מנוהלת על ידי החברה המנהלת אשר על-פי ההסכם היא המנהלת הבלעדית של עסקי הקרן תמורת דמי ניהול שנתיים בשעורים המפורטים להלן:

1. בגין עמיתים שהצטרפו לקרן עד ליום 31 בדצמבר, 1994:

פנסיה מקיפה	פנסית זיקנה (יסוד)	סכום המורכב משלושת אלה:
שיעור שלא יעלה על 3%	שיעור שלא יעלה על 4%	מהתשלומים לקרן (דמי גמולים)
שיעור שלא יעלה על 2%	שיעור שלא יעלה על 4%	מהתשלומים של הקרן לעמיתה
שיעור שלא יעלה על 0.5%	-	מיתרת הנכסים בקרן

2. בגין עמיתים שהצטרפו לקרן בתקופה ינואר עד מרס, 1995:

פנסיה מקיפה	פנסית זיקנה (יסוד)	סכום המורכב משני אלה:
שיעור שלא יעלה על 6%	שיעור שלא יעלה על 4%	מהתשלומים לקרן (דמי גמולים)
שיעור שלא יעלה על 2%	שיעור שלא יעלה על 4%	מהתשלומים של הקרן לעמיתה

ב. להלן הרכב דמי הניהול:

לשנה שהסתיימה יום 31 בדצמבר	
2016	2017
אלפי ש"ח	
8,636	7,755
6,240	6,910
27,239	27,806
42,115	42,471

מדמי גמולים
מתשלומים
מצבירה

באור 16 - פרטים על עסקאות עם צדדים קשורים

ליום 31 בדצמבר	
2016	2017
אלפי ש"ח	

(860)	(1,534)
-------	---------

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2016	2017
אלפי ש"ח	

42,115	42,471
--------	--------

א. בסעיפי המאזן נכללה היתרה כדלקמן:

התחייבויות שוטפות:

זכאים ויתרות זכות - חברה מנהלת

ב. הוצאות

דמי ניהול לחברה המנהלת

באור 17 - מסים על ההכנסה

הקופה אושרה לצורכי מס כקופת גמל בתוקף עד ליום 31 בדצמבר, 2017. בהתאם לכך, הכנסתה של הקרן פטורה בכפוף להוראות סעיף 29(2) לפקודת מס הכנסה ולמעט תקבולי ריבית והפרשי הצמדה על אגרות חוב מסוימות שהתקבלו בשל תקופה שהאגרות היו בבעלותו של אחר וכן דיבידנד שהתקבל מנכסים בחו"ל.

באור 18 - תשואת הקרן

עמיתי תקופת ביניים תשואה נומינלית שנתית ברוטו (* %)	תשואה נומינלית שנתית ברוטו (* %)
---	--

7.88	8.91
3.07	3.67
11.19	10.96

תשואה לשנת 2017
תשואה לשנת 2016
תשואה לשנת 2015

(* התשואה אינה כוללת את מרכיב הסיוע הישיר

באור 19 - התחייבויות תלויות

- א. חוק הגנת השכר התשי"ח - 1958, מטיל על הקרן התחייבות כלפי העובדים אם מעסיק פיגר בתשלומיו, אלא אם נקטה הקרן בכל ההליכים הקבועים בחוק.
- ב. בהתאם להוראת החוזר בעניין טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים (להלן - חוזר הטיוב), החברה סיימה תהליך של יישום טיוב הפערים בהתאם לסקר הפערים ותוכנית העבודה שאושרה. בנוסף, בהמשך להוראת חוזר הטיוב, החברה ממשיכה לטפל בפערי טיוב נוספים ומבצעת תהליכי טיוב שוטפים. החברה אינה יכולה להעריך ולכמת בשלב זה את השלכות הטיוב האמורים ולא ניתן אף לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בהקשר זה ו/או את החשיפה הנובעת מהם בקשר עם הפעילויות בתחומים אלו, אשר יכול ויועלו, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני של תובענות ייצוגיות.
- ג. נכון לתאריך הדיווח לקרן התחייבות להשקעה בסך של 206,755 אלפי ש"ח (31 בדצמבר 2016 : 181,639 אלפי ש"ח).
- ד. בהמשך לפניית עמית חבר בקבוצה לפיקוח על הביטוח ולדיונים שהתקיימו בין החברה המנהלת לבין הפיקוח על הביטוח בדבר מעמד מיופי הכוח בקבוצות וזכויות חברי הקבוצה כלפי הקרן. ביום 9 באפריל, 2017 הגישה הקבוצה האמורה תביעה משפטית כנגד אותו עמית, החבר בה. במסגרת הליך משפטי זה, שהקרן צורפה כצד לו, עשויה הסוגיה האמורה לעלות לדיון. החברה המנהלת אינה יכולה להעריך את השלכות האמור על הקרן והחברה המנהלת.